

ВОЛОДИМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ КРИВОШЕЯ

30 квітня 2015 р. на 57-му році життя раптово відійшов у вічність відомий український історик, колишній перший заступник директора Українського

інституту національної пам'яті, перший заступник директора державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво», член Президії Національної спілки краєзнавців України, заслужений діяч науки і техніки України, доктор історичних наук, професор Володимир Володимирович Кривошея.

Народився майбутній учений 9 червня 1958 р. в родині вчителів в с.мт. Софіївка Дніпропетровської обл. Після завершення в 1975 р. Софіївської середньої школи вступив на історичний факультет Дніпропетровського державного університету, після закінчення якого в 1980–1982 роках працював учителем історії та суспільствознавства в середній школі № 11 м. Новомосковськ там-таки, на Дніпропетровщині. Згодом перебував на комсомольській і партійній роботі. В 1988–1991 роках навчався в аспірантурі Київського інституту політології та соціального управління. Півтора десятиліття з 1995 до 2010 р. його творча та наукова діяльність була пов'язана з Інститутом політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Ф. Кураса НАН України, де він обіймав посади старшого, провідного, а згодом – головного наукового співробітника. Саме на цей час припадає пік науково-дослідницької діяльності Володимира Володимировича Кривошеї. Він стає одним із перших у незалежній Україні й одним із кращих фахівців з історії та генеалогії козацької старшини, здійснює активну пошукову роботу та публікаторську діяльність реєстрів козацьких полків. У 2006 р. В.В. Кривошея успішно захищає докторську дисертацію на тему «Персональний склад та генеалогія української козацької старшини (1648–1782 рр.)». Своїми студіями з козацької історії він намагається охопити персональний склад старшини всієї Гетьманщини, створивши, по суті, енциклопедії й довідники з указаної тематики. В.В. Кривошеєю була здійснена колосальна робота з віднайдення у вітчизняних і зарубіжних архівах цінних документів, присвячених персоналіям козацької доби, скру-

пульозне опрацювання цих джерел і їх оприлюднення. Загалом учений став автором і співавтором близько 200 наукових праць, серед яких 33 монографії. Серед найбільш відомих його робіт можна зазначити: «Козацька еліта Гетьманщини» (2008), «Українська козацька старшина: В 3-х книгах» (2008, у співавторстві з І.І. Кривошеєю та О.В. Кривошеєю), «Неурядова старшина Гетьманщини» (2009, у співавторстві з І.І. Кривошеєю та О.В. Кривошеєю), «Козацька старшина Гетьманщини» (2010), а також цілу низку праць, присвячену персоналіям окремих козацьких полків.

З 2010 до 2014 р. Володимир Володимирович Кривошея перебував на посаді першого заступника директора Українського інституту національної пам'яті. За його підтримки та безпосередньої участі здійснювалася підготовка й проведення цілої низки різноманітних наукових заходів, а також активна видавнича діяльність цього закладу. При цьому В.В. Кривошея уважно слідкував за тим, щоб публікації, підготовлені фахівцями Українського інституту національної пам'яті з різних проблем вітчизняної історії, отримали якнайбільше поширення серед професійного інтелектуального загалу нашої держави.

Серед наукових заходів останнього часу, проведених за підтримки й особистої участі Володимира Володимировича Кривошеї можна згадати всеукраїнські конференції «Громадянські протистояння в історії України: від непорозумінь і розбрату до національної консолідації, приуроченої до 350-ї річниці Чорної ради в Ніжині» (м. Ніжин, 26 червня 2013 р.), «Переяславська рада 1654 року і доля українського народу» (м. Переяслав-Хмельницький, 28 січня 2014 р.), «Тарас Шевченко в національній пам'яті» (м. Умань, 12 березня 2014 р.) й інші.

Окрім того, Володимир Володимирович Кривошея був заступником головного редактора наукового часопису «Гілея», членом редколегії науково-документальної серії «Реабілітовані історією», входив до редколегій цілої низки інших фахових історичних видань.

За свої ґрунтовні козакознавчі розвідки В.В. Кривошея був обраний до складу Української академії наук, Міжнародної академії козацтва, отримав звання генерал-лейтенанта козацтва.

Упродовж цих років В.В. Кривошея за сумісництвом працював професором кафедри історії України, завідувачем кафедри всесвітньої історії Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, професором кафедри українознавства Запорізького національного технічного університету, професором кафедри філософії та суспільних дисциплін Київського інституту туризму, економіки і права. Був членом двох спеціалізованих рад із захисту дисертацій з історичних і політологічних спеціальностей: у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка й Інституті політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України.

Як людину Володимира Володимировича Кривошею завжди відзначали патріотизм, енергійність, оптимізм, товариськість, чуйність, людяність, тактовність, відповідальність, порядність, вміння викликати симпатію у людей, прагнення завжди доводити до кінця розпочату справу. Його колеги постійно згадують, що той умів підтримати людину в скрутну мить, дати слушну пораду, підбадьорити. Все своє життя В.В. Кривошея поклав на вівтар служіння науці та своєму народу. До останнього дня свого життя він не припиняв цікавитися науковими справами.

Так трапилося, що автору цих рядків випала нагода зателефонувати Володимиру Володимировичу 29 квітня 2015 р., тобто за день до його трагічного відходу з життя. Телефонна розмова йшла про наукові заходи з козацької тематики й про шляхи їх кращої реалізації. Наостанок В.В. Кривошея, як і завжди, поцікавився моїм становищем і був дуже радий, що у мене все було добре. Я й гадки не мав, що менш, ніж за добу цієї світлої людини не стане.

Можна без перебільшення сказати, що зі смертю Володимира Володимировича Кривошеї українська історична наука зазнала великої та непоправної втрати. Ця людина дуже багато зробила протягом свого життя, і могла б зробити ще більше, якби не ця раптова й несподівана смерть. Ми втратили видатного історика-козакознавця.

Володимир Володимирович Кривошея пішов у вічність. Його земне життя закінчилося. Проте для всіх зацікавлених нашим минулим він продовжує жити у своїх наукових творах, продовжує розкривати таємниці козацьких родів. В.В. Кривошея назавжди залишиться в історіографії як один із кращих архівістів і козакознавців кінця ХХ – початку ХХІ ст. Світла йому пам'ять!

Є.М. Луняк

Надійшло до редакції: 05.05.2015 р.